

BUDŽETA PIENĒMŠANA

PROCESS.KĀRTĪBA.FAKTI.

Galvenais par budžetu

Valsts budžets - valsts saimniecības plāns, kas paredz ienākumus un izdevumus gada laikā

Valsts budžeta projektu izstrādā valdība

Valsts budžetu pieņem Saeima

Valsts budžets nākamajam saimnieciskajam gadam Saeimā jāiesniedz līdz 15.oktobrim

Valsts budžeta projektu Saeima izskata divos lasījumos

Ja Saeima budžeta projektu noraida pirmajā vai otrajā lasījumā, valdībai ir izteikta neuzticība

Valsts budžeta projektu Saeima skata īpašā procedūrā

Valsts budžetu pēc pieņemšanas iespējams grozīt, veicot izmaiņas attiecīgajos likumos

Valsts budžeta sadalei jābūt līdzsvarotai, lai finanšu līdzekļu pietiktu visiem

Sociālā aizsardzība

Valsts un pašvaldību institūcijas

IZDEVUMI

IEŅĒMUMI

Atbalsts ģimenēm

Valsts drošība

Izglītība

Veselība

Valsts budžeta sagatavošana

Sākotnēji Finanšu ministrija sagatavo Latvijas makroekonomiskās attīstības scenāriju un nodokļu ieņēmumu prognozes, ko apstiprina Ministru kabinets

Ar dokumentu iepazīstina nozaru ministrijas. Tās sagatavo savas nozares budžeta pieprasījumus un papildu finanšu pieprasījumus prioritāriem pasākumiem

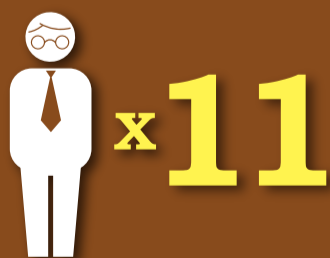

Par visiem ministriju budžeta pieprasījumiem un pieteiktajām budžeta prioritātēm diskutē Ministru kabinetā. Lēmumu par finansējuma sadali pieņem valdība

Valsts budžeta projektu Saeimā Ministru kabineta vārdā iesniedz finanšu ministrs

Budžeta projektu finanšu ministrs nes uz Saeimu īpašā portfeli. Šo tradīciju 1997.gadā aizsāka tālaika finanšu ministrs Roberts Zīle

Īpašajā portfeli valsts budžeta projektu uz Saeimu nesuši kopumā vienpadsmit finanšu ministri

No Finanšu ministrijas līdz Saeimai ir aptuveni 200 soļi, ko finanšu ministrs katru gadu veic, nogādājot budžeta portfeli parlamentā

Valsts budžeta izskatīšana

Valsts budžeta projekts

Budžeta likumprojektu paketē ietilpst:

Grozījumi saistītajos likumos

Vidēja termiņa budžeta ietvara likumprojekts nākamajiem trim gadiem

Tādējādi tiek nodrošināta gadskārtējā valsts budžeta sasaiste ar vidēja termiņa plānošanas dokumentiem, lai ieviestu Nacionālā attīstības plāna noteiktos mērķus

SAEIMA

Valsts budžetu pieņem Saeima

Gadskārtējā valsts budžeta projekts nākamajam saimnieciskajam gadam Saeimā jāiesniedz līdz 15.oktobrim

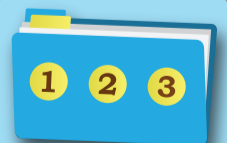
15
oktobris

Gadā, kad notiek Saeimas vēlēšanas, gadskārtējā valsts budžeta likuma projekts Saeimā jāiesniedz ne vēlāk kā četrus mēnešus pēc tam, kad jaunievēlētā Saeima izteikusi valdībai savu uzticību

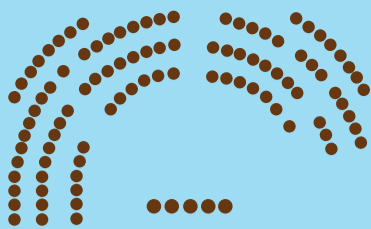
KOMISIJAS

Budžeta likumprojektu paketi nodod visām Saeimas komisijām

Par atbildīgo nosaka Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisiju

Pirmais lasījums

Sēdes norise

DEBATES

Debates par budžeta projektu atļautas par visu budžeta likumprojektu paketi kopumā

Pirmajā reizē deputāts var runāt 15 minūtes, savukārt otrajā - 5 minūtes

BALSOŠANA

Deputāti par katru budžeta likumprojektu balso noteikā kārtībā:

Balsošanas kārtība

1. Pavadošie likumprojekti
2. Vidēja termiņa budžeta ietvara likumprojekts
3. Budžeta likumprojekts

TERMIŅA NOTEIKŠANA

Saeima nosaka termiņu, līdz kuram iesniedzami priekšlikumi otrajam lasījumam, kā arī otrā lasījuma datumu

Priekšlikumu izskatīšana komisijās

Atbildīgā komisija

Ministru kabinets

Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija iesniegtos priekšlikumus apkopo un nosūta izskatīšanai arī Ministru kabinetam

Valdība noteiktā kārtībā sniedz savu atzinumu par iesniegtajiem priekšlikumiem

Ja valdība par konkrētu priekšlikumu atzinumu nesniedz, uzskatāms, ka tā priekšlikumu atbalsta

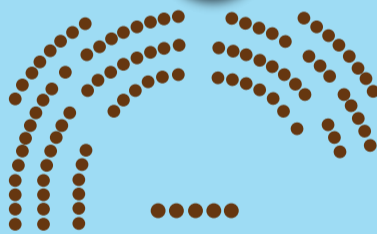

Atbildīgā komisija

Iesniegtos priekšlikumus, kā arī komisiju un valdības atzinumus apkopo par likumprojekta virzību atbildīgā Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija, sagatavojot priekšlikumu tabulu izskatīšanai Saeimas sēdē

Valsts budžeta pieņemšana

Otrais galīgais lasījums

Sēdes norise

DEBATES

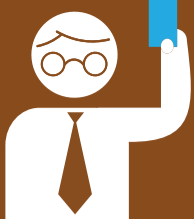
Deputāti izskata iesniegtos priekšlikumus, par katru no tiem deputāts var debatēt no Saeimas tribīnes

Pirmajā reizē deputāts var runāt 5 minūtes, savukārt otrajā - 2 minūtes

BALSOŠANA

Pēc visu priekšlikumu izskatīšanas Saeima balso par budžeta likumprojektu kopumā

NORAIĀDĪTS

Likumprojekts nav pieņemts, ja "par" nobalso mazāk nekā puse no klātesošajiem deputātiem

41 PAR
36 PRET
7 ATTURAS

PIEŅEMTS

Likumprojekts ir pieņemts, ja "par" nobalso vairāk nekā puse no klātesošajiem deputātiem

76 PAR
10 PRET
5 ATTURAS

Garākā sēde

Ilgākā sēde atjaunotās Saeimas vēsturē 2008.gada decembrī ilgst 28 stundas 14 minūtes. Unikāla situācija - Saeima groza vēl spēkā nestājušos 2009.gada valsts budžetu, ekonomiskās krīzes ietekmē paredzot būtiskus samazinājumus

Valsts budžeta izsludināšana

Pēc valsts budžeta likumprojekta pieņemšanas Saeimā to izsludina Valsts prezidents

Valsts budžetu pēc pieņemšanas iespējams grozīt, veicot izmaiņas attiecīgajos likumos

BUDŽETA NORAIĀŠANA

Ja Saeima, balsojot par budžeta projektu pirmajā vai otrajā lasījumā, to noraida, uzskatāms, ka izteikta neuzticība Ministru kabinetam, un valdība krīt

2004.gada 28.oktobrī Saeima 1.lasījumā noraidīja Induļa Emša vadītā Ministru kabineta izstrādāto valsts budžeta projektu

Ja gadskārtējais valsts budžeta likums nav stājies spēkā, valsts darbībai nepieciešamos izdevumus, aizdevumus un aizņēmumu limitus nosaka finanšu ministrs

1/12
daļa

Šādā situācijā valsts izdevumi mēnesī nedrīkst pārsniegt divpadsmito daļu no iepriekšējā gada apropriācijas

Ja valdībai tiek izteikta neuzticība, nepieciešams uzsākt jauna Ministru kabineta veidošanu un sākt budžeta likumprojekta izstrādi no jauna